

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2016 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ

спеціальність 025 "Музичне мистецтво"
освітній рівень перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма «Університетські студії» для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Розробники: **Ткач Марія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка; **Бацак Костянтин Юрійович**, кандидат історичних наук, доцент, директор Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

© Ткач М.М., 2016 рік

© Бацак К.Ю., 2016 рік

© Ткач М.М., 2016 рік
 © Бацак К.Ю., 2016 рік

ЗМІСТ:

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
Програма	9
<i>Змістовий модуль 1 Я – СТУДЕНТ</i>	9
<i>Змістовий модуль 2 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)</i> ...	12
<i>Змістовий модуль 3 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)</i>	16
<i>Змістовий модуль 4 ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ</i>	20
III. Плани семінарських занять.....	27
IV. Теми практичних занять.....	32
V. Навчально-методична карта дисципліни "Університетські студії".....	36
VI. Завдання для самостійної роботи.....	38
VII. Карта самостійної роботи студента.....	42
VIII. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю.....	45
IX. Методи навчання.....	47
X. Методичне забезпечення курсу.....	48
XI. Рекомендована література.....	48
<i>Основна</i>	48
<i>Додаткова</i>	49

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Важливим компонентом в системі вищої педагогічної освіти є підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва. Курс "Університетські студії" є однією з центральних профільюючих дисциплін, яка спрямована на розкриття специфіки професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва. Вивчення курсу "Університетські студії" передбачає: ознайомлення студентів із становленням та розвитком університетської освіти, педагогічної професії та корпоративною культурою лідерства; розкриття компонентів професійної діяльності вчителя музичного мистецтва; виявлення низки завдань щодо фахової підготовки бакалаврів музичного мистецтва.

Програму курсу "Університетські студії" укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу з дисципліни "Університетські студії", необхідне методичне забезпечення, складові й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Особливістю програми є наступний чинник: **змістовий модуль 4 ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ не оцінюється**, оскільки заняття проходять у формі **тренінгів**.

Мета курсу: ознайомлення студентів з історією становлення та розвитку університетської освіти, організаційно-педагогічними засадами професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та формування культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з історією становлення та розвитку університетської освіти;
- вивчити історичний досвід функціонування вищих навчальних закладів мистецького профілю в Україні;
- ознайомити студентів із специфікою змісту, форм та методів навчання у вищій школі;
- розкрити особливості культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності;
- виховати основи професійного мислення студентів;
- сформуванати у студентів інтерес до професійної діяльності у закладах загальної музичної освіти.

У результаті вивчення курсу студент має **оволодіти знаннями про:**

- історію становлення та розвитку університетської освіти;
- специфіку змісту, форм та методів навчання у вищій школі;
- становлення і розвиток професії вчителя музичного мистецтва;
- компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;

- загальну і професійну культуру вчителя музичного мистецтва;
- структуру і типологію особистості вчителя музичного мистецтва;
- вимоги Державного освітнього стандарту до особистості вчителя музичного мистецтва;
- особливості культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

У результаті виконання програми **студент повинен уміти:**

- аналізувати і узагальнювати історичні матеріали про становлення і розвиток університетської освіти та професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- порівнювати різні підходи щодо сутності й структури професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- структурувати компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- розв'язувати педагогічні ситуації, пов'язані з структурою професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- аналізувати особистісні та професійні якості вчителя музичного мистецтва;
- застосовувати способи професійного самовдосконалення вчителя музичного мистецтва;
- виявляти особливості культури лідерського служіння як нової філософії особистого життя і професійної діяльності.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності:**

Загальні:

- світоглядна (розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії);
- комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у команді);
- інформаційна (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань);
- самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; прагнення до особистісно-професійного лідерства).

Фахові (базові та спеціальні), що включають здатність до:

- вивчення, аналізу та узагальнення історичних матеріалів про становлення і розвиток університетської освіти та професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- набуття знань у галузі музичного мистецтва та загальної музичної освіти;
- розуміння специфіки професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- розв'язання педагогічних ситуацій, пов'язаних із структурою та специфікою професійної діяльності вчителя музичного мистецтва;
- аналізу особистісних та професійних якостей вчителя музичного мистецтва;

- розуміння етапів професійного зростання та вироблення орієнтирів щодо майбутньої професії.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань <i>02 «Культура і мистецтво»</i></p> <p>Спеціальність: <i>025 «Музичне мистецтво»</i></p> <p>Освітній рівень перший (бакалаврський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>1.</i></p> <p>Семестр: <i>1 .</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>56 год.</i> <i>з них:</i></p> <p>Лекції: <i>22 години</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>20 годин</i></p> <p>Практичні заняття: <i>14 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>8 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>56 год.</i></p> <p>Вид контролю: <i>Залік (ІІМК)</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Обсяг навчальних занять (кількість годин)							
		Разом	Аудиторних	Лекційних		Семінарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 1 Я - СТУДЕНТ									
1.1.	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету	8	4	2		2		4	
1.2.	Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі	4	2	2		2		2	
1.3.	Я – в інформаційному середовищі Університету	8	4	2		2		4	
1.4.	Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	8	4			2		4	
	Модульний контроль	2							2
Разом:		30	14	6		8		14	2
Змістовий модуль 2 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)									
2.1.	Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва	4	2	2		2		2	
2.2.	Особистість вчителя музичного мистецтва і його пріоритетні професійні якості	8	4	2				4	
2.3.	Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва	8	4	2		2		4	
2.4.	Професійний портрет учителя музичного мистецтва	8	4	2		2		4	
	Модульний контроль	2							2
Разом:		30	14	8		6		14	2

№	Назви теоретичних розділів	Обсяг навчальних занять (кількість годин)						
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Семінарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль 3 ВСУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)								
3.1.	Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (2014р.)	4	2	2			2	
3.2.	Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)	8	4	2	2		4	
3.3.	Загальні, фахові та спеціальні компетентності бакалавра музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
3.4.	Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва	8	4	2	2		4	
	Модульний контроль	2						2
Разом:		30	14	8	6		14	2
Змістовий модуль 4 ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ								
4.1.	Знайомство	3	1			1	0	
4.2.	Університет та його роль у розвитку лідерства	4	2			2	2	
4.3.	Лідерство	4	2			2	2	
4.4.	Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера	4	2			2	2	
4.5.	Особистість лідера	1	1			1	2	
4.6.	Створення команди та особливості командної роботи	4	2			2	2	
4.7.	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	4	2			2	2	
4.8.	Лідерський спадок	4	2			2	2	
	Модульний контроль	2						2
Разом		30	14			14	14	2
Разом за курс навчальної дисципліни:		120	56	22	20	14	56	8

ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1

Я - СТУДЕНТ

Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету.

Історичні етапи становлення ідеї університету. Виникнення перших шкіл у стародавніх державах: Шумері, Індії та Китаї. Походження терміну «університет», перший університет в Європі – Болонський (Італія, 1088р.). Оксфордський і Кембриджський університети (Англія, на зламі XII-XIII ст.). Заснування університетів на теренах України. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Хронологія основних подій Університету. Структура Університету. Символіка Університету, прапор Університету, гімн Університету. Велика Хартія Університетів у м. Болонья (Італія), спільнота європейських університетів.

Борис Дмитрович Грінченко – український письменник, вчений, фольклорист, етнограф, філолог, педагог і громадський діяч. Його ім'я в назві нашого Університету. Життєвий і творчий шлях Бориса Дмитровича Грінченка (1863-1910): Слобожанщина (1863-1875), Харків (1875-1885), Херсон (1885-1887), Луганщина (1887-1893), Чернігів (1894-1902), Київ (1902-1909), Італія (1909-1910).

Діяльність Б. Д. Грінченка: впорядкування каталогу музею українських старожитностей колекціонера Василя Тарновського "Каталог музею українских древностей" (1900); укладання у 4-х томах "Словаря української мови" (1907-1909), друга премія М.І. Костомарова; організація української преси, товариство "Просвіта" та ін. Останні роки життя, місто Оспедалетті (Італія), Байкова гора в Києві; увіковічнення пам'яті Великого українця, нагрудний знак "За особистий внесок у розвиток Університету" з барельєфом Б. Д. Грінченка.

Література основна: 1, 2, 8, 13

Література додаткова: 1, 2, 8, 9, 10

Тема 1.2. Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі

Мета і головні завдання діяльності вищого навчального закладу. Навчальний процес у вищих навчальних закладах. Особливості навчання на спеціальності "Музичне мистецтво". Форми організації навчального процесу у ВНЗ: навчальні заняття (лекції, семінари, практичні), індивідуальна та самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Їх характеристика. Методика організації навчального часу студентів на лекції. Пізнавальна активність студентів. Науково-дослідницька робота студентів (НДРС): її сутність, значення, завдання, форми організації. Види

наукової роботи студента (реферат, курсова, магістерська роботи); індивідуальна робота студента (ІНДЗ).

Болонський процес. Кредитно-модульна система організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах, модульно-рейтингова технологія оцінювання, кредитно-модульна технологія навчання.

Навчання як комунікативний процес. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Способи взаємодії між учасниками спілкування (монолог, діалог, полілог). Види публічних виступів: доповідь, дискусія, диспут тощо. Види записів: план, тематичні виписки, тези, конспект та ін. Письмові творчі роботи студента (есе, реферат). Характеристика та специфічні вимоги щодо підготовки та написання цих робіт.

Література основна: 1, 2, 8, 13

Література додаткова: 1, 3, 6, 11,

Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету

Інформаційне суспільство як теоретична концепція постіндустріального суспільства. Характерні риси теоретичного інформаційного суспільства. Загальна інформація про мережу Інтернет. Основні пошукові системи (Google, Yandex, META та ін.), види пошуку інформації: простий, складний, розширений.

Інформатизація освіти як справжня революція в освітній сфері. Поняття "інформаційна компетентність фахівця" як інтегративна професійна якість особистості, що відображує її здатність до визначення інформаційної потреби, пошуку інформації та ефективної роботи з нею.

Смарт-освіта та старт-університет (від *англ.* smart – розумний). Завдання сучасного "розумного" університету. Основні етапи переходу до "розумного" університету: перехід від книжкового пасивного контенту до електронного активного, постійна актуалізація навчальних дисциплін; формування нових професійних та інформативних компетентностей викладачів і студентів.

Відкриті інформаційні ресурси. Електронні ресурси Університету: Інтернет-портал Університету, бібліотека, електронний каталог, Інституційний репозиторій, Вікі-портал, наукові електронні видання тощо. Корпоративна електронна пошта.

Електронне навчання (E-learning) – навчання на основі використання е-контенту (з використанням ЕНК – електронних навчальних курсів) та е-співпраці всіх учасників освітнього процесу. Програма Google Академія. Інтернет-каталоги.

Університет у соціальних мережах (у Контакті, Facebook та ін.).

Література основна: 1, 4, 13

Література додаткова: 3, 6, 11, 20

Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання

Самостійна робота студента як основний засіб засвоєння ним навчального матеріалу без участі викладача. Розвиток у студента самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації. Самовиховання та самоосвіта. Роль педагога у процесі самовиховання та самоосвіти. Основні компоненти у структурі самовиховання. Організація самостійної роботи студентів у ВНЗ. Етапи та види самостійної роботи студентів (СРС). Зміст самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента.

Основні методи СРС, їх характеристика. Поняття про каталог, його види. Основні форми запису прочитаного тексту. Формування навичок самостійної роботи з книгою: умови самостійної роботи з книгою; порядок виконання навчальних завдань; специфіка роботи з науковою книгою.

Особистісне та професійне самовизначення. Формування професіоналізму. Професійний розвиток. Модель професіонала. Самопізнання, саморозвиток, самооцінка. Алгоритм постановки і досягнення цілей. Шлях до успіху.

Література основна: 1, 4, 13

Література додаткова: 1, 12, 14, 16

Модульна контрольна робота № 1

1. Розкрити вплив школи античних філософів на розвиток ідеї університету.
2. Визначити витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка.
3. Проаналізувати життєвий та творчий шлях Бориса Грінченка.
4. З'ясувати історичне та наукове значення лексикологічної праці з укладання "Словаря української мови" Б. Грінченка.
5. Розкрити динаміку професійного самовизначення студента.
6. Назвати та схарактеризувати етапи розвитку студентської групи за період навчання в університеті.
7. Визначити особливості Болонського процесу та назвати рівні його застосування.
8. Розкрити особливості кредитно-модульної організації навчального процесу.
9. Проаналізувати основні форми організації навчання в університеті.
10. Розкрити види мовленнєвої діяльності.
11. Визначити структуру виступу та схарактеризувати особливості частин, з яких він складається.
12. Проаналізувати види записів: план, тези, конспект. Виявити їх спільні та відмінні риси.
13. Виявити характерні риси інформаційного суспільства.

14. Розкрити сутність та значення основних Інтернет-термінів: Інтернет, WWW (Word Wide Web), Site (сайт), HTTP, онлайнний ресурс, content (контент).
15. Проаналізувати електронні ресурси Київського університету імені Бориса Грінченка.
16. Розкрити значення Вікі-порталу Університету та назвати завдання, які можна на ньому виконувати.
17. Визначити переваги електронного навчання.
18. Назвати послідовність дій для здійснення ефективного пошуку навчально-наукових матеріалів в Інтернеті.
19. Розкрити шляхи формування успішної команди та забезпечення її ефективної діяльності.
20. Визначити основні показники ефективної командної взаємодії.
21. Назвати принципи саморозвитку. Дати характеристику одному з них.

Змістовий модуль 2

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(Я і моя професія)

Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва

Антична система музичного навчання та виховання. Розвиток західноєвропейської музичної освіти за часів Середньовіччя, Відродження та Просвітництва. Професіоналізація музичного навчання та виховання на межі XVIII-XIX ст. Педагогічна діяльність П. Галена, Й. Песталоцці, Е. Шеве та ін. Системи музичного виховання XX ст.: Е. Жака-Далькроза, К. Офа, З. Кодая, Б. Тричкова та ін.

Церковний хоровий спів як основна форма музичного навчання за часів Київської Русі. Діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної музики. Вихованці академії: Д. Бортнянський, С. Полоцький, Д. Ростовський та ін. – яскраві діячі української культури європейського рівня. Початок XIX ст. – відродження української культури, становлення української мови, продовження традицій музичного виховання, закладених випускниками Києво-Могилянської академії. Новаторська музично-педагогічна діяльність українських композиторів (В. Барвінського, Ф. Колеси, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового та ін.). Становлення національної системи освіти у XX ст., музично-педагогічні пошуки Б. Асаф'єва, В. та С. Шацьких, Б. Яворського та ін. Сучасний етап розвитку музично-педагогічної освіти в Україні. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у контексті викликів XXI ст.

Література основна: 2, 8, 9

Література додаткова: 2, 15, 24

Тема 2.2. Особистість учителя музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості

Учитель музичного мистецтва та його статус у суспільстві. Світоглядні переконання вчителя музичного мистецтва, що мають особливу енергетичну силу впливу на особистість учня. Складність і багатогранність професії вчителя музичного мистецтва виявляє наявність особистісних якостей як для музиканта, так і педагога.

Пріоритетні професійні якості вчителя музичного мистецтва: *музикальність*, що проявляється у всіх видах педагогічної діяльності та пов'язана із розвитком музичного досвіду, поглибленням музичних вражень, вдосконаленням музичного виконавства та ін.; *емпатійність* як здатність до співпереживання, до встановлення духовного контакту з учнями, розуміння й усвідомлення необхідності співпраці з учнями у процесі музичного навчання і виховання; *професійне мислення*, що включає *музичне мислення* та спрямоване на аналіз власної педагогічної діяльності; *артистизм* – для створення емоційної атмосфери на уроці музичного мистецтва та наповнення її новим змістом (методи розвитку артистизму: музично-комунікативний тренінг, емоційно-образний показ тощо); *креативність* (творчий характер) як показник результативності роботи вчителя музичного мистецтва у різних аспектах: навчальному, виховному, розвивальному тощо; *особистісна професійна позиція* як необхідна і важлива складова майстерності вчителя музичного мистецтва, що впливає на всі напрями його музично-педагогічної діяльності.

Література основна: 2, 8, 9

Література додаткова: 2, 4, 14, 15

Тема 2.3. Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва

Професійна діяльність учителя музичного мистецтва як синтез педагогічної, виконавської, дослідницької та інших видів діяльності. Структурні компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва: *конструктивна діяльність* як проектування художньо-творчого і художньо-педагогічного процесу та спрямування до осмислення змісту і способів побудови варіантів уроків музичного мистецтва, позакласних форм і видів музичних занять; *комунікативно-організаторська діяльність* як педагогічне керівництво процесом проведення музичних занять та реалізація планів щодо організації всіх видів музичної діяльності (педагогічні умови ефективності даного виду діяльності); *дослідницька діяльність* визначається ступенем сформованості дослідницької культури вчителя музичного мистецтва, пов'язана з цілісним баченням його праці та готовністю вивчати віддалені результати дослідницьких проєктів, потребою експериментувати; *творчо-виконавська діяльність* як прагнення залучити учнів до музичного мистецтва на основі власного музикування, пробудження їхніх творчих здібностей, уяви, асоціативного мислення тощо, спонукання до спільної виконавської діяльності.

Специфіка професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва

пов'язана із визначенням цієї професії як багатопрофільної, що вимагає ґрунтовної підготовки з різних дисциплін: інструментального циклу ("Основний музичний інструмент", "Додатковий музичний інструмент" та ін.); вокальна та диригентсько-хорова підготовка ("Постановка голосу", "Хорове диригування" та ін.); цикл музично-теоретичних дисциплін ("Теорія музики", "Історія музики", "Сольфеджіо", "Гармонія" та ін.); методична підготовка ("Методика загальної музичної освіти" та ін.); практична підготовка (педагогічна практика у загальноосвітніх школах).

Професійна діяльність вчителя музичного мистецтва, виробничі функції, типові завдання діяльності випускника вищого мистецького навчального закладу. Фахові знання і уміння, зміст і значення спеціальних дисциплін у підготовці вчителя музичного мистецтва.

Література основна: 2, 8, 9

Література додаткова: 2, 4, 15, 24

Тема 2.4. Професійний портрет учителя музичного мистецтва

Професіоналізм учителя музичного мистецтва як сукупність психофізіологічних та особистісних змін, що відбуваються у процесі довготривалого виконання ним певного виду діяльності та характеризує його як професійну особистість. Талановитість учителя музичного мистецтва (створення власних методичних систем і технологій).

Класифікація типів учителів за концепціями вітчизняних та зарубіжних науковців. Педагогічний імідж. Технологічні етапи побудови професійно-педагогічного іміджу вчителя музичного мистецтва. Професіограма як теоретична модель будь-якої діяльності й ідеальних професійних та особистісних якостей фахівця. Професійно значущі якості вчителя музичного мистецтва: відповідальність, емпатія, рефлексія, креативність, самостійність.

Професійна спрямованість та авторитет учителя музичного мистецтва. Основні ознаки та показники професійної спрямованості: педагогічні ідеали та переконання, ціннісні орієнтації, потреби та професійні інтереси, педагогічні погляди та уподобання, ставлення до своїх здібностей та характеру. Типи професійної спрямованості: стійка, істинна, формальна та хибна. Інтерес до педагогічної професії. Педагогічне покликання і педагогічна придатність як протилежні поняття. Інтелектуальна, моральна та емоційно-вольова сфери авторитетного учителя музичного мистецтва. Педагогічна майстерність, педагогічна техніка і педагогічна творчість.

Література основна: 1, 2, 8, 9

Література додаткова: 1, 2, 7, 14, 22

Модульна контрольна робота № 2

1. Розкрити історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва.
2. Визначити вплив ідей античних філософів на розвиток музично-педагогічної освіти.
3. Розкрити особливості музичної освіти та виховання у Києво-Могилянській академії.
4. Проаналізувати педагогічні погляди відомих випускників Києво-Могилянської академії: Г. Сковороди, С. Полоцького, Д. Бортнянського, Д. Ростовського та ін.
5. Розкрити новаторську музично-педагогічну діяльність українських композиторів: М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Степового, К. Стеценка.
6. Виявити особливості загальнопрофесійних та спеціальних професійних якостей учителя музичного мистецтва.
7. Розкрити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва із профільюючих дисциплін: "Основний музичний інструмент", "Постановка голосу", "Хорове диригування", "Методика музичного виховання", цикл музично-теоретичних дисциплін.
8. Схарактеризувати професійно значущі якості особистості вчителя музичного мистецтва: відповідальність, емпатію, рефлексію, креативність, самостійність та ін.
9. Визначити основні вимоги до вчителя музичного мистецтва.
10. Схарактеризувати основні компоненти музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва.
11. Проаналізувати основні вміння майбутнього вчителя музичного мистецтва.
12. Визначити, що повинен знати майбутній вчитель музичного мистецтва.
13. Розкрити професійні риси характеру, які є найбільш позитивними для вчителя музичного мистецтва.
14. Виявити показники професійної спрямованості вчителя музичного мистецтва.
15. Розкрити відмінність між поняттями: педагогічна придатність і педагогічне покликання.
16. Визначити, яким чином педагогічний імідж характеризує стиль педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва.
17. Проаналізувати сучасні підходи до розуміння творчих здібностей вчителя музичного мистецтва.
18. Розкрити співвідношення між поняттями "педагогічна майстерність", "педагогічна техніка" і "педагогічна творчість".
19. У чому, на вашу думку, полягає престижність професії "вчитель музичного мистецтва".

20.3 моделювати професійний портрет сучасного вчителя музичного мистецтва.

Змістовий модуль 3

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)

Тема 3. 1. Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (2014р.)

Підготовка вчителів музичного мистецтва здійснюється відповідно до державного замовлення та ліцензованого обсягу прийому на конкурсній основі на всі освітньо-кваліфікаційні рівні (ОКР). Професійне зростання майбутнього вчителя музичного мистецтва відбувається у системі вищої освіти, яка забезпечує фундаментальну, наукову, професійну підготовку на основі здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів.

До структури вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07.2014 р. № 1556-VII) входять такі рівні:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти: молодший бакалавр (обсяг 90-120 кредитів ЕКТС); бакалавр (обсяг 180-240 кредитів ЕКТС); магістр (обсяг освітньо-професійної програми: 90-120 кредитів ЕКТС, освітньо-наукової програми: 120 кредитів ЕКТС); доктор філософії (перший науковий рівень, нормативний строк підготовки в аспірантурі: 4 роки, обсяг освітньо-наукової програми: 30-60 кредитів ЕКТС); доктор наук (другий науковий ступінь, що передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів тощо).

Специфіка підготовки майбутнього вчителя та викладача музичного мистецтва за ОКР "молодший бакалавр", "бакалавр", "магістр". Форма державної атестації фахівців у вищих мистецьких навчальних закладах. Шифри та назви напряму підготовки та спеціальності. Професійна кваліфікація. Теоретична, наукова та практична підготовка майбутніх фахівців мистецького спрямування. Додаткові спеціалізації. Документ про вищу освіту державного зразка.

Література основна: 4, 5, 6

Література додаткова: 3, 6, 22,

Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)

Інтернаціоналізація як ідея відкритості освіти і науки. Процес інтернаціоналізації як історичне явище, що має певні періоди розвитку. Інтернаціоналізація університетів як стратегія розвитку вищої освіти в Україні. Процес інтернаціоналізації вищої освіти як можливість участі національних ВНЗ й наукових установ у міжнародних проектах та програмах. Імплементування передових освітніх ідей щодо стратегій інтернаціоналізації вищої освіти.

Поняття "академічної мобільності" та "академічної свободи". Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти, інтеграція в міжнародний освітній та науковий простір. Мобільність студентів, викладачів, науковців-дослідників як одна з цілей Болонського процесу, один з важливих елементів освіти й науки, критерій оцінювання якості освіти. Участь студентів у програмах академічної мобільності. Світові тенденції академічної мобільності. Досвід ЄС у підтримці академічної мобільності. Участь України в освітніх програмах ЄС Еразмус+ , Рамковій програмі з досліджень та інновацій ЄС "Горизонт 2020" та ін.

Якість вищої освіти як рівень здобутих особою знань, умінь, навичок та інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG) як набір стандартів і рекомендацій для внутрішніх і зовнішніх систем забезпечення якості у вищій освіті. Ключова мета – сприяти спільному розумінню забезпечення якості навчання і викладання, не зважаючи на кордони та між усіма стейкхолдерами. Принципи ESG, основні частини документу. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання. Навчальні ресурси і підтримка студентів. Моніторинг, перегляд та оновлення освітніх програм для забезпечення їх відповідності сучасним вимогам.

Література основна: 4, 10, 11, 12

Література додаткова: 3, 11, 22,

Тема 3.3. Загальні та фахові (базові і спеціальні) компетентності бакалавра музичного мистецтва

Компетентність як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Категорія "компетентність" як результат нового підходу до оцінки людських

ресурсів. У процесі оцінювання ефективності педагогічної системи зростає значущість компетентності як багатогранного критерію результативності, що містить змістовий (знання), процесуальний (уміння), аксіологічний (цінності, орієнтації), самореалізаційний (активність, самостійність), креативний (творчість) компоненти.

Профіль програми підготовки бакалавра музичного мистецтва. *Мета* програми – підготувати конкурентоспроможного фахівця в галузі загальної музичної освіти, здатного забезпечити навчання, виховання та розвиток школярів засобами музичного мистецтва. Термін навчання; обсяг програми (кількість кредитів ЕКТС); рівень, орієнтація та особливості програми. *Програмні компетентності*: загальні (світоглядна, громадянська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня); фахові як базові (організаційна, психолого-педагогічна, методична, музично-інформаційна і технологічна) та спеціальні (мистецтвознавча, музично-теоретична, інструментально-виконавська, вокально-хорова). Програмні результати навчання. Структурно-логічна схема професійної підготовки бакалавра музичного мистецтва.

Література основна: 2, 4, 6

Література додаткова: 1, 3, 5, 11, 13, 23

Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва

Компетентнісний підхід у вищій мистецькій освіті як особлива організація освітнього процесу навчального закладу. Дефініція поняття "компетентнісний підхід" у науковій літературі.

Професійна компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва як синтез *знань* з історії, теорії, методики викладання музичного мистецтва; художньо-творчих *умінь* у галузі виконавства та *досвіду* практичної художньо-освітньої діяльності для реалізації набутого в процесі навчання фахового потенціалу (О. Олексюк). Компонентна структура професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва: когнітивно-пізнавальний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-творчий. Педагогічні умови ефективного реалізації основних положень формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Діагностика компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. Інструментарій вимірювання компетентності. *Індикатори компетентності* (складання портфоліо студентів; застосування в освітньому процесі практикозорієнтованих завдань; обов'язковий публічний захист курсових робіт; укладання екзаменаційних білетів на компетентнісних засадах; збільшення кількості практикумів; кваліфікаційні тести (mastery tests); використання кейс-вимірювачів тощо). *Методики діагностування*: традиційні (педагогічний моніторинг, анкетування, тестування, рейтинг та ін.) та проєктивні техніки - це методики структуризації, конструювання, інтерпретації, доповнення, катарсичні, вивчення продуктів творчості (малюнкові тести) та ін. Орієнтація на діагностику

індивідуально-психологічних особливостей студентів із використанням проєктивних методик. Упровадження компетентнісного підходу в освітній процес вищої школи сприятиме переходу до неklasичної моделі навчання, що ґрунтується на новому типі постнекласичної раціональності.

Література основна: 2, 4, 6

Література додаткова: 1, 3, 5, 11, 13, 23

Модульна контрольна робота № 3

1. Розкрити сутність поняття "академічна мобільність".
2. Проаналізувати світові тенденції академічної мобільності.
3. Визначити історичні періоди процесу інтернаціоналізації освіти.
4. Чому, на думку західних учених, сучасний етап розвитку отримав назву "третьої професійної революції".
5. Визначити основні аспекти інтернаціоналізації вищої освіти.
6. Розкрити сутність поняття "якість вищої освіти" та з'ясувати, яким чином якість вищої освіти сприятиме академічній мобільності.
7. З'ясувати важливість участі студентів у програмах академічної мобільності.
8. Визначити рік прийняття документу "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти"(ESG), обґрунтувати його ключову мету та схарактеризувати основні частини.
9. Визначити основні принципи студентоцентрованого навчання і викладання та з'ясувати, яким чином вони впроваджені в освітньому процесі Київського університету імені Бориса Грінченка.
10. Проаналізувати рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту"(від 01.07.2014 № 1556-VII).
- 11.
12. Розкрити сутність поняття "компетентність" та визначити її значущість як багатогранного критерію результативності навчання.
13. Проаналізувати загальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
14. Визначити фахові та спеціальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
15. Розкрити компонентну структуру професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.

16. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
17. Проаналізувати методи діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
18. Визначити переваги проєктивних методик діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
19. Розкрити роль викладача у створенні високоякісного досвіду студентів та уможливленні набуття ним знань, навичок та компетентностей.
20. Як ви розумієте організацію освітнього процесу у вищих мистецьких навчальних закладах на компетентнісних засадах.

Змістовий модуль 4

ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ

Тема 4.1. Знайомство

Основні ідеї:

- сутність курсу;
- зобов'язання учасників;
- життєві історії.

Мета та завдання сесії

Основна мета – привітати учасників та познайомитись з ними. Більшість учасників очікують традиційну форму навчання, тому важливо пояснити їм, що даний курс буде іншим.

Необхідно пояснити:

- принцип "дія-рефлексія";
- навчання відбувається за допомогою власних переживань та один одного;
- неймовірну важливість кожного учасника, їх історій та ідей;
- бажання створити безпечне місце для кожного учасника;
- бажання вчитися та створити спільноту (команду, колектив);
- принцип рівності.

Тема 4.2. Університет та його роль у розвитку лідерства

Основні принципи:

- Місце Університету у системі life-learning education;
- головне завдання університетів;

- місія, візія, цінності Університету.

Мета, завдання та особливості сесії

Визначити основне завдання університету та його роль у розвитку лідерства; ознайомитись з місією Університету та основними цінностями; порівняти особистісні цінності та цінності університету; розробити цінності навчальної групи.

Тема 4.3. Лідерство

Основні принципи:

- висока цінність людей та людських стосунків;
- криза лідерства;
- лідерство vs. менеджмент;
- бути лідером незалежно від посади.

Мета, завдання та особливості сесії

Ця сесія спрямовує учасників на роздуми щодо цінностей та розгляд власних цінностей крізь призму лідерства. Студенти повинні розглянути питання, що ж є найважливішою цінністю у світі. За допомогою міжособистісної взаємодії та рефлексії щодо лідерства учні повинні зрозуміти високу цінність людей та людських стосунків.

Під час цієї сесії запропонована традиційний підхід до лідерства: модель "командування та контроль". Ця модель взята із військової служби, де лідери знаходяться на вершині ієрархії. За такого підходу лідери роздають команди через менеджерів та очікують, що вони будуть виконані підлеглими, тому що "їм так було сказано" і "вони за це отримують гроші". Такий підхід не задовольняє основні потреби людей. Лідери не хочуть, щоб ними керували, люди хочуть, щоб їх вели. Люди прагнуть бути чимось більшим ніж гвинтик у великій машині, хочуть, щоб їх думку враховували, цінували, поважали; вони хочуть мати змогу впливати на зміни.

Під час цієї сесії демонструється, що для справжнього лідерства важливим є люди та людські стосунки, а не посада і звання. Лідерство – це ставлення, що показує важливість та цінність людей. Лідерство – це визнання того, що люди є важливішими за продукти, які вони створюють. Лідерство – це розуміння, що найбільший успіх досягається тоді, коли завдання виконуються, і при цьому відбувається розбудова стосунків між людьми.

Тема 4.4. Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера

Основні ідеї:

- лідерство служіння;
- задоволення потреб;
- тест служіння;
- емпатія;
- кохання.

Мета, завдання та особливості сесії

Завдання цієї сесії звернути увагу учасників на цінність людей глибше через служіння. Служіння передбачає жертвування та присвячення себе іншим. Воно піднімає питання чи дійсно люди на стільки цінні, що я маю віддавати їм своє життя. Цей процес є ще глибшим, ніж повага, де ми визнаємо цінність та значення іншого. Служіння означає бажання бачити як люди розвивають свої таланти та стають кращими. Служіння означає, що ми хочемо жертвувати своїм часом, енергією та іншими ресурсами, для того щоб бачити позитивні зміни у людях та їх досягнення.

Лідери, які приймають служіння як одну з головних цінностей, змушені думати про нову парадигму лідерства. Служіння полягає у зниженні позиції, піклуванні про інших, підняття їх та переживання їх болю. Лідери, що обирають шлях служіння, розуміють, що люди в їх компанії не працюють на них, а вони працюють за для свої співробітників. Такі лідери впевнені, що лідерство не про те, як інші служать вам, а навпаки – служіння іншим. Це є частиною концепції лідерства-служіння, що передбачає позицію слуги та служіння тим, кого ти ведеш.

М.ДіПрі, колишній том-менеджер компанії Герман Міллер, визнавав важливість лідерства служіння: "Найперше завдання лідера – визначити реальність; останнє – подякувати. Все решта – служіння". Р. Грінліф, відомий своїми працями з лідерства служіння вважає, що "лідер повинен бути найперше слугою". Частиною його концепції є те, що справжній лідер спочатку служив людям, а потім обрав лідерську позицію, як частину цього служіння. Це відрізняється від ідеї лідерів, які хочуть керувати і служити іншим задля досягнення цієї мети.

Важливо визначити поняття служіння. Найпростіше, це задовольняти потреби інших. А. Маслоу розробив піраміду людських потреб, яка складається з таких рівнів: базові потреби (їжа, помешкання), безпека, потреба у прихильності, потреба у повазі та самоактуалізація.

Найнижчим рівнем піраміди є фізіологічні потреби. Задовольнивши їх, людина переходить до задоволення інших потреб. Усі вони певним чином пов'язані з людськими стосунками. Лідери, через свою зацікавленість у людях та стосунках з ними, мають значний потенціал задовольняти потреби інших.

Інший спосіб розглядати потреби полягає у концепції, що людина має чотири виміри: тіло, розум, серце та дух. Про це пише С. Кові у своїй праці «8 звичка». Співвідносячи людські потреби з цими вимірами можна визначити такі групи: фізіологічні, розумові, емоційні та духовні потреби. Бачимо, що вони дуже корелюються з класифікацією потреб за Маслоу.

Тема 4.5. Створення команди та особливості командної роботи

Основні ідеї:

- місце спільної мети і цінностей;
- місце для спілкування і розбудови відносин;
- контекст для задоволення потреб;

- труднощі у побудові спільноти;
- особлива природа спільноти.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії, щоб допомогти студентам почати думати про КОНТЕКСТ та МІСЦЯ, де лідери можуть жити за цінностями, які ми обговорювали в першій половині цього курсу. Через обговорення та різні вправи, студенти повинні почати бачити унікальну цінність спільноти (community) як контекст для лідерства служіння. Ця сесія служить введенням до концепція спільноти і наступні сесії будуть продовжувати розвивати ідею.

Саме слово спільнота дає нам цінну інформацію про його сенс. Спільнота, наприклад, це місце "спільності" та "об'єднання". Ці два вирази зі спільноти є гарним початком розуміння спільноти.

Перш за все, спільнота це місце цінності. Це показує, нам, що співтовариство є унікальним місцем, де кожен член співтовариства об'єднується навколо спільної мети і спільної цінності. Це відрізняє громади від людей, що об'єднані в групи, які не мають мети. Жан Ваньє пояснює: "Різниця між громадою і групою друзів в тому, що в товаристві ми озвучуємо нашу приналежність та пов'язаність. Ми оголошуємо про мету і дух, який об'єднує нас. Ми визнаємо, що відповідальні один за одного".

Крім того, співтовариство є місцем спілкування. Скотт Пек стверджує: "... спільнота означає не тільки будь-яку географічну сукупність людей. Спільнота має справу з спілкуванням". Тобто, у громаді люди спілкуються між собою та пов'язані стосунками.

Якщо ми погоджуємось, що люди та стосунки є найвищою цінністю, то ми можемо уявити собі велику цінність спільноти – місце, де люди у відносинах один з одним, об'єднавшись разом загальною метою, зростають у стосунках.

У цьому курсі, звичайно, ми будемо часто використовувати термін "співтовариство" для позначення ідеальної громади. У цьому сенсі ми будемо розглядати групи людей, які мають потенціал для спільноти. Які групи людей мають цей потенціал? Іншими словами, які групи людей мають потенціал, щоб бути у стосунках один з одним та досягати спільної мети? Ми вважаємо, що це сім'ї, команди, організації, компанії, групи у компаніях та ін.

Очевидно, що групи людей можуть об'єднатися навколо різних цілей. Проте важливо розуміти, що спільноти створюють середовище з потенціалом задовольняти потреби кожного члена спільноти. Звертаючись до піраміди потреб Маслоу необхідно звернути увагу на потреби, які можуть бути задоволені у спільноті та яким саме чином.

Ми бачимо, що спільноти можуть бути об'єднані не тільки загальною метою, а й цінностями, які ми обговорювали (повага, служіння, призначення). тоді вони стають місцем неймовірної користі для кожного. Завданням, викликом для лідера, що служить є створення спільнот, що засновані на цінності людини та людських стосунків – де важливим є кожен член та стосунки між ними. Ми бачимо, що

лідерство служіння реалізується у контексті спільноти. Дуже важко, навіть неможливо служити людям і задовольняти їх повний спектр потреб, без залучення їх до спільноти.

Чому побудова спільноти є складним процесом? Причин багато. У нашому сучасному світі, який цінує індивідуалізм і індивідуальний успіх, ми, здається, втратили відчуття того, що громади можуть і повинні бути. Хоча люди часто згруповані в "громади", відносини там часто штучні. Люди часто ховаються за масками і бояться чесного, відкритого спілкування. Крім того, цінності людей часто суперечать меті групи, або вона навіть і не передбачає цінність стосунків. Наприклад, чи може компанія переслідувати мету отримання прибутку, дбаючи, в той же час, про своїх співробітників?

Тим не менш, ми відчуваємо в наших серцях, щось особливе, навіть дивовижне, коли люди можуть знаходитись разом у глибоких стосунках і досягати спільної мети.

Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння

Основні ідеї:

- життя пов'язане з відносинами;
- проблема конфліктів і розриву стосунків;
- вирішення конфліктів;
- смирення замість гордості;
- співчуття замість засудження;
- прощення і жертвування для відносинам.

Мета, завдання та особливості сесії

Основна мета цієї сесії, щоб студенти усвідомили значення відносини. Основний показник цінності відносини є наша готовність прощати, або "віддавати" щось для стосунків. Легко говорити, що стосунки є цінними, проте набагато складніше дійсно жити за цим принципом, особливо, коли нам боляче або ми ображаємось.

Ця сесія починається з роздумів про важливість стосунків в житті. Усе наше життя проходить у спілкуванні. У бізнесі, в сім'ї, і в будь-якій організації, ми досягаємо чогось через стосунки. Коли вони розриваються, успіх бізнесу, сім'ї або будь-якої організації страждає. Чак Фергюсон стверджує, що "лідери розуміють, що успіх завжди будується між людьми – із здорових, стійких стосунків".

Однак, сьогодні у світі, ми бачимо, що дуже мало лідерів обирають відносини та розуміють їх значення. Ми бачимо, що світ визначається шляхом поділу та конфлікту. Через біль, страждання та гнів, люди стали відокремлені один від одного. Ми рідко єдині, і ми часто знаходимось у конфлікті. У цій сесії буде обговорюватись це питання та причини такої ситуації.

У сесії буде розглянуто спосіб розв'язання наших конфліктів, який впливає із

запитання: "Якщо ми дійсно цінуємо стосунки, що ми повинні зробити, щоб відновити їх?" У процесі вирішення конфліктів особлива увага звертається на поняття смиренності, емпатії і прощення.

Смирення (стриманість) не означає, що ми визнаємо, що є гіршими, ніж інша людина. Стриманість свідчить, що ми вважаємо, що є не кращими, ніж інша людина. Смирення є внутрішнім процесом, де ми відпускаємо гордість і визнаємо, що інша людина так само як і ми є цінною, а наші стосунки – найціннішими. Скромність є протилежністю гордості.

Емпатія дає змогу відчувати емоції іншої людини та подивитись на ситуацію з її точки зору. Емпатія є антонімом осуду. Цікаво відзначити, що ми як правило, засуджуємо людей за риси, які не подобається нам у нас самих. Велика кількість конфліктів існує через те, що ми не любимо людей за те, що вони такі самі як і ми.

Лідери, які цінують відносини, повинні навчитись пробачати. Це, мабуть, одна з найважчих ключових цінностей – пробачити тих, хто завдав нам болю та образив. Прощення означає, що ми дуже цінуємо відносини, навіть коли нам боляче. Прощення є актом служіння і жертвності. Воно потребує відмови від гордості, власних образ та намірів про помсту. Ч.Фергюсон стверджує: "Лідерство не в тому, що заподіювати шкоду іншим, але вчить переносити ситуації, коли шкоду заподіяли вам". Справжнє прощення означає, що ми дійсно відновили стосунки, забули про образи та бажання помсти чи компенсації. Справжнє прощення своїм результатом має примирення. Воно свідчить, що ми готові дати людям другий шанс. Навіть якщо люди роблять помилки, які нам шкодять або впливають на нашу компанію, ми готові дати їм ще одну можливість виправитись. Прощення особливо важливо для лідерів, що служать. Лідерство служіння проявляється через відносини, а лідер, що служить має бажання відновити відносини таким чином, щоб вони могли продовжувати служити іншим, навіть тим, які зробили їм боляче.

Тема 4.7. Лідерський спадок

Основні ідеї:

- сенс буття та самопізнання реалізуються у спільноті;
- виклики лідерства;
- спільнота самоідентифікації;
- робота у спів залежних командах;
- створення спільноти лідерів, що служать.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії показати, що в контексті спільноти, лідер-слуга може допомогти людям зростати та знайти своє призначення і стати лідерами, що служать. "Тест корисної справи" Р. Грінліфа стверджує, що у результаті нашої діяльності ті, кому ми служимо, мають зростати як особистості. Протягом даної сесії учасники будуть розмірковувати як можна допомогти іншим зростати.

Жан Ваньє, через його досвід роботи з спільнотою, заявив: "Зростання людини пов'язане із здатністю людини інтегрувати свій внутрішній світ у дії". Це глибоке висловлювання, яке свідчить, що ми зростаємо коли можемо бути самими собою: діяти не зі страху або з очікувань, а коли ми можемо на основі нашого власного досвіду та своїх переконань, враховуючи власні пристрасті, покликання і нашу мету.

Це показує нам необхідну умову для зростання. Зростання відбувається тоді, коли люди можуть виявити свою справжню сутність а потім зробити свій внесок у спільноту своїм унікальним способом. Стівен Кові описує це як виклик для лідерства: "Найвищий виклик всередині організації [або громади], включаючи сім'ї, це налаштувати їх на співпрацю таким чином, щоб кожна людина відчувала свою цінність, значення та потенціал привнести щось громаді для досягнення спільної мети".

Важливо відзначити, що люди рідко знаходять власну пристрасть і покликання у житті. Стівен Кові пише: "Майже все у світі робиться через відносини між людьми та в організаціях". Справа у тому, що життя нероздільно пов'язане із роботою разом у спільноті. Компанії є спільнотами. Майже усі заходи у світі реалізуються через різні види організацій чи спільнот. У дослідженні, проведеному Кузес і Познер, повідомляється: "У більш як 550 випадках, які ми вивчали, ми не знайшли жодного прикладу екстраординарних досягнень без активної участі та підтримки команди".

Це веде нас до двох важливих висновків: по-перше, досягнення та відзначення індивіда завжди пов'язана із іншими людьми, які відіграли важливу роль у цьому процесі; по-друге, значимість та ефективність спільноти буде залежати від того, на скільки її учасники можуть досягати високих результатів. Таким чином, у лідера, що служить, з'являється завдання не тільки допомагати своїм колегам, але й налаштувати їх на співпрацю один з одним.

Для цього лідер повинен створити спільноту, в якій цінується кожна людина. Певним чином побудова спільноти схожа на побудову пазлу, де кожна частина є важливою і на своєму місці.

У своїй роботі "Інший барабан: Створення спільноти" С. Пек визначає чотири стадії розвитку спільноти:

1. псевдо спільнота – люди не виділяють свої особливості і не демонструють індивідуальності;
2. хаос – люди починають демонструвати свій характер;
3. спустошення – люди відмовляються від власної гордості та зарозумілості;
4. справжня спільнота – люди відчувають емпатію один до одного, підтримку та розуміння.

Після створення спільноти, де панує щирість, відкритість та прийняття, лідер повинен налаштувати людей на співпрацю. Груповий процес, де люди можуть покластись один на одного, має бути підкріплений індивідуальними досягненнями.

Людям потрібно дати час попрацювати разом, щоб отримати досвід роботи з іншими і для інших.

Інший аспект зростання – дозволити іншим ставати лідерами, що служать. Ми зазначали, що лідер повинен "віддавати владу" розширюючи повноваження інших. Дж. Бордас пише: "Лідери стимулюють зростання у своїх спільнотах... створюючи спільноти лідерів". Тобто лідери повинні вміти помічати особливості та таланти людей та у певний час ставати менторами для них, таким чином виховуючи нових лідерів.

ІІІ. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1 **Я - СТУДЕНТ**

Семінарське заняття № 1

Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету

1. Розкрити вплив школи античних філософів на розвиток ідеї Університету.
2. Визначити історичний період, у якому ідея університету набула найбільш плідного розвитку.
3. Проаналізувати витоки і шляхи розвитку нашого Університету.
4. Розкрити життєвий та творчий шлях Бориса Грінченка.
5. Проаналізувати лексикологічну працю Бориса Грінченка "Словарь української мови". У чому полягало її історичне, наукове та сподвижницьке значення?
6. Визначити перспективи, які відкриваються перед Київським університетом імені Бориса Грінченка сьогодні.

Література до теми 1.1.

Семінарське заняття № 2

Тема 1.2. Система організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі

1. Визначити мету і головні завдання діяльності вищих навчальних закладів.
2. Розкрити форми організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах.
3. Проаналізувати види наукової роботи студента.
4. Визначити особливості Болонського процесу як процесу європейських реформ.
5. Розкрити специфіку кредитно-модульної системи організації освітнього

процесу у вищих навчальних закладах.

6. Проаналізувати види мовленнєвої діяльності.
7. Схарактеризувати особливості найбільш поширених видів письмових робіт: есе та реферату.

Література до теми 1.2.

Семінарське заняття № 3

Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету

1. Схарактеризувати основні риси інформаційного суспільства.
2. Визначити основні пошукові системи (Google, Yandex, META та ін.) та розкрити види пошуку інформації: простий, складний, розширений.
3. Розкрити сутність понять "інформатизація освіти", "інформаційна компетентність фахівця", "смарт-освіта", "старт-університет".
4. Проаналізувати основні етапи переходу до "розумного" університету, на шлях формування якого став наш Університет.
5. Визначити та проаналізувати електронні ресурси нашого Університету.
6. Визначити специфіку та переваги електронного навчання.
7. Схарактеризувати Вікі-портал нашого Університету та визначити завдання, які можна виконувати на ньому.

Література до теми 1.3.

Семінарське заняття № 4

Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання

1. Визначити особливості організації самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах.
2. Проаналізувати етапи та види самостійної роботи студентів.
3. Розкрити особливості формування навичок самостійної роботи з науковими джерелами.
4. Розкрити сутність понять "самовизначення", "самопізнання", "самооцінка", "самореалізація", "саморозвиток".
5. З'ясувати, що таке професійний розвиток і в чому він полягає особисто для вас?
6. Визначити, яку роль відіграє вміння організовувати час для досягнення успіху. Чи вдається вам це робити?
7. У чому, на вашу думку, полягає шлях до успіху?

Література до теми 1.4.

Змістовий модуль 2

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Я і моя професія)

Семінарське заняття № 5

Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва

1. Розкрити особливості античної системи музичного навчання та виховання.
2. Порівняти систему організації західноєвропейської музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження та Просвітництва.
3. Проаналізувати педагогічну діяльність П. Галена, Й. Песталоцці, Е. Шеве та ін. в контексті професіоналізації музичного навчання та виховання на межі XVIII-XIX ст.
4. Розкрити значення найвідоміших систем музичного навчання та виховання XX століття: Е. Жака-Далькроза, К. Офа, З. Кодая, Б. Тричкова та ін.
5. Проаналізувати діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної музики.
6. Розкрити значення новаторської музично-педагогічної діяльності українських композиторів: В. Барвінського, Ф. Колеси, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового та ін.
7. Розкрити основні тенденції сучасного етапу розвитку мистецької освіти.

Література до теми 2.1.

Семінарське заняття № 6

Тема 2.3. Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва

1. Розкрити особливості загальнопрофесійних та спеціальних професійних якостей учителя музичного мистецтва.
2. Виявити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва із профільюючих дисциплін: "Основний музичний інструмент", "Постановка голосу", "Хорове диригування", "Методика музичного виховання", цикл музично-теоретичних дисциплін та ін.
3. Визначити основні знання та вміння вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи.

4. Проаналізувати структурні компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва.
5. Розкрити виробничі функції, типові завдання діяльності випускника вищого мистецького навчального закладу.

Література до теми 2.3.

Семінарське заняття № 7

Тема 2.4. Професійний портрет учителя музичного мистецтва

1. Здійснити класифікацію типів учителів за концепціями вітчизняних та зарубіжних науковців.
2. Проаналізувати професійно значущі якості особистості вчителя музичного мистецтва: відповідальність, емпатію, рефлексію, креативність, самостійність та ін.
3. Розкрити технологічні етапи побудови професійно-педагогічного іміджу вчителя музичного мистецтва.
4. Визначити показники професійної спрямованості вчителя музичного мистецтва.
5. Виявити значення вищого рівня професійної спрямованості – педагогічного покликання.
6. Змоделювати професійний портрет сучасного вчителя музичного мистецтва.

Література до теми 2.4.

Змістовий модуль 3

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (Етапи професійного зростання)

Семінарське заняття № 8

Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти. Програмний документ "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти" (ESG)

1. Розкрити сутність поняття "академічна мобільність".
2. Проаналізувати світові тенденції академічної мобільності.
3. Визначити історичні періоди процесу інтернаціоналізації освіти.
4. Проаналізувати досвід ЄС у підтримці академічної мобільності та розкрити участь України в освітніх програмах ЄС Еразмус+ , Рамковій програмі з досліджень та інновацій ЄС "Горизонт 2020" та ін.

5. Визначити рік прийняття документу "Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти"(ESG), обґрунтувати його ключову мету та схарактеризувати основні частини.
6. Визначити основні принципи студентоцентрованого навчання і викладання та з'ясувати, яким чином вони впроваджені в освітньому процесі Київського університету імені Бориса Грінченка.

Література до теми 3.2.

Семінарське заняття № 9

Тема 3.3. Загальні та фахові (базові і спеціальні) компетентності бакалавра музичного мистецтва

1. Розкрити сутність поняття "компетентність" та визначити її значущість як багатогранного критерію результативності навчання.
2. Обґрунтувати ключову мету програми підготовки бакалавра музичного мистецтва та визначити термін навчання, обсяг (кількість кредитів ЕКТС), рівень, орієнтацію та особливості програми.
3. Проаналізувати загальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
4. Визначити фахові та спеціальні компетентності згідно профілю програми підготовки бакалавра музичного мистецтва.
5. Зобразити структурно-логічну схему професійної підготовки бакалавра музичного мистецтва.

Література до теми 3.3.

Семінарське заняття № 10

Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва

1. Розкрити компонентну структуру професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.
2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
3. Проаналізувати методи діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.

4. Визначити переваги проєктивних методик діагностики компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів.
5. Розкрити роль викладача у створенні високоякісного досвіду студентів та уможливленні набуття ним знань, навичок та компетентностей.
6. Як ви розумієте організацію освітнього процесу у вищих мистецьких навчальних закладах на компетентнісних засадах.

Література до теми 3.4.

IV. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 4

ЛІДЕРСТВО СЛУЖІННЯ

Тема 4.1. Лідерство

Мета: визначити поняття лідерство; ознайомити студентів з теоріями та концепціями лідерства; визначити основні принципи лідерства служіння.

Необхідні матеріали: дошка, проектор, відео матеріал.

План заняття:

1. Вступне слово викладача (7 хв.)
2. Мозковий штурм "Лідерство" (10 хв.)
3. Міні-лекція "Теорії та концепції лідерства" (7 хв.)
4. Мозковий штурм "Лідерство – Керівництво – Менеджмент – Управління" (10 хв.)
5. Вправа "Організаційна структура" (10 хв.)
6. Обговорення "Парадигми лідерства" (10 хв.)
7. Обговорення "Криза лідерства" (10 хв.)
8. Вправа "Штовхай – Веди" (10 хв.)
9. Міні-лекція "Лідерство служіння як філософська концепція та стиль життя" (7 хв.)
10. Відео ТЕД (What it takes to be a great leader) (12 хв.)

Тема 4.2. Університет та його роль у розвитку лідерства

Мета: ознайомитись з місією, візією та цінностями університету; визначити власні цінності.

Необхідні матеріали: проектор, роздатковий матеріал (місія та цінності Київського університету імені Бориса Грінченка).

План заняття:

1. Обговорення дз (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Завдання університету" (7 хв.)
3. Міні-лекція "Корпоративна культура" (5 хв.)
4. Вправа "Місія Університету" (15 хв.)
5. Вправа "Візія Університету" (5 хв.)
6. Обговорення "Найголовніше у світі" (5 хв.)
7. Вправа "Мої цінності" (25 хв.)
8. Вправа "Демонстрація цінностей" (15 хв.)
9. Оголошення домашнього завдання, узагальнення (5 хв.)

Домашнє завдання:

визначити місію та цінності інших організацій; визначити цінності та місію ідеальної для себе організації.

Тема 4.3. Служіння іншим як основний вид діяльності лідера

Мета: визначити поняття служіння у контексті лідерства; визначити різницю між поняттями потреби та бажання; ознайомитись з поглядом Р. Грінліфа на типи лідерів.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріал, роздатковий матеріал (кейси).

План заняття:

1. Обговорення д /з (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Служіння" (10 хв.)
3. Міні-лекція "Піраміда потреб А. Маслоу" (10 хв.)
4. Вправа «Ідеальний лідер – Ідеальний слуга» (20 хв.)
5. Міні-лекція "Лідер слуга (за Р. Грінліфом)" (10 хв.)
6. Відео (10 хв.)
7. Вирішення кейсів "Лідерство служіння у реальному житті" (20 хв.)
8. Оголошення д /з, узагальнення (5 хв.)

Тема 4.4. Особистість лідера

Мета: визначити різницю між поняттями вплив, влада та лідерство; охарактеризувати основні особистісні характеристики лідера; визначити цінності лідера та важливі лідерські уміння і навички.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріали, роздатковий матеріал (кейси), аркуші А4.

План заняття:

1. Обговорення "Хороший лідер – Поганий лідер"
2. Мозковий штурм "Шляхи мотивації"
3. Відео "Малюк"
4. Обговорення "Вплив на інших"
5. Вправа "Вплив"
6. Обговорення "Повага. Способи вияву поваги"
7. Вправа "Дякую"
8. Обговорення "Уміння слухати"
9. Вправа "Телефон"
10. Міні-лекція "Види слухання"
11. Вправа "Поговоримо"
12. Міні-лекція "Невербальне спілкування"
13. Вправа "Мовчки"
14. Відео "Подарунок рабина"
15. Обговорення "Чесність"
16. Обговорення кейсів
17. Завершення

Тема 4.5. Створення команди та основні принципи роботи в команді

Мета: визначити поняття групи, команди, колективу; розглянути способи залучення інших до спільної діяльності; визначити способи розвитку лідерського потенціалу членів команди.

Необхідні матеріали: презентація для вправи з картинками; кульки та скотч; пов'язки для очей; палиця для тенту.

План заняття:

1. Обговорення д /з (5 хв.)
2. Мозковий штурм "Група – команда – колектив" (10 хв.)
3. Вправа "Один у полі" (*картинки*) (10 хв.)
4. Вправа "Повітряна піраміда»" (15 хв.)
5. Міні-лекція "Ролі в команді"
6. Мозковий штурм "Дрім Тім" (7 хв.)
7. Обговорення "Прийняття – Не прийняття" (7 хв.)
8. Відео (15 хв.)
9. Обговорення "Довіра у команді" (10 хв.)
10. Вправа "Blindfold" (25 хв.)
11. Вправа "Піднімайтесь!" (15 хв.)

12. Вправа "Палиця" (15 хв.)
13. Вправа "Людська павутина" (15 хв.)
14. Завершення заняття (5 хв.)

Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння

Мета: визначити поняття конфлікту, їх види та причини; розглянути стилі поведінки у конфліктних ситуаціях (за К. Томасом); визначити шляхи розв'язання конфліктів.

Необхідні матеріали: проектор, відео матеріали, роздаткові матеріали (тестування), роздаткові матеріали (кейси)

План заняття:

1. Обговорення дз (5 хв.)
2. Відео "Вілсон" (15 хв.)
3. Обговорення "Розбиті стосунки" (10 хв.)
4. Міні-лекція "Конфлікти та їх види" (10 хв.)
5. Діагностична вправа "Я у конфлікті" (15 хв.)
6. Міні-лекція "Шляхи розв'язання конфліктів" (20 хв.)
7. Відео "Знедолені" (17 хв.)
8. Обговорення кейсів (20 хв.)
9. Завершення заняття (5 хв.)

Тема 4.7 Лідерський спадок

Основні ідеї:

- сенс буття та самопізнання реалізуються у спільноті;
- виклики лідерства;
- спільнота самоідентифікації;
- робота у спів залежних командах;
- створення спільноти лідерів, що служать.

Мета, завдання та особливості сесії

Мета цієї сесії показати, що в контексті спільноти, лідер-слуга може допомогти людям зростати та знайти своє призначення і стати лідерами, що служать. "Тест корисної справи" Р. Грінліфа стверджує, що у результаті нашої діяльності ті, кому ми служимо, мають зростати як особистості. Протягом даної сесії учасники будуть розмірковувати як можна допомогти іншим зростати.

V. Навчально-методична карта дисципліни "Університетські студії"

Разом: 120 год.: лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 8 год., підсумковий контроль – залік

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Я – студент				Вступ до спеціальності (Я і моя професія)			
Кількість балів за модуль	107 балів				97 балів			
Заняття	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми лекцій (7 балів)	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету (1 бал)	Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі (1бал)	Я – в інформаційно му середовищі Університету (1 бал)		Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтв (1 бал)	Особистість учителя музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості (1 бал)	Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва (1бал)	Професійний портрет учителя музичного мистецтва (1 бал)
Теми семінарських занять (77 балів)	Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету (1+10 балів)	Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі (1+10 балів)	Я – в інформаційно му середовищі Університету (1+10 балів)	Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання (1+10 балів)	Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва (1+10 балів)		Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва (1+10балів)	Професійний портрет учителя музичного мистецтва (1+10 балів)
Самостійна робота (70 балів)	(5 бали)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)	(5 балів)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)
Види поточного контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль								

Модулі	Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4							
Назва модуля	Вступ до спеціальності (Етапи професійного зростання)				Лідерство служіння							
Кількість балів за модуль	97 балів				0 балів							
Заняття	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.	4.6.	4.7.	
Теми лекцій (4 бали)	Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (1 бал)	Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти (1 бал)	Загальні та фахові компетентності бакалавра музичного мистецтва (1 бал)	Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва (1 бал)								
Теми семінарських занять (33 бали)		Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти (1+10 балів)	Загальні та фахові компетентності бакалавра музичного мистецтва (1+10 балів)	Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва (1+10 балів)	Теми практичних занять (0 балів)	Знайомство. Лідерство	Університет та його роль у розвитку лідерства	Лідерство служіння. Служіння як основний вид діяльності лідера	Особистість лідера	Створення команди та особливості командної роботи	Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	Лідерський спадок
Самостійна робота (70 балів)	(5 бали)	(10 балів)	(10 балів)	(10 балів)		0 б.	0 б.	0 б.	0 б.	0 б.	0 б.	0 б.
Види поточного контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота № 3 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 4 (0 балів)							
Підсумковий контроль	Залік (ПМК) Всього – 301 балів, коефіцієнт – 3, 01											

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількість годин	Література	Академічний контроль	Бали
Модуль 1 Я – студент					
Тема 1.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати історичний період, в якому ідея університету набула найбільш плідного розвитку. 2. Скласти хронологічну таблицю "Перші університети на теренах України", вказавши рік заснування, назву та місто, де працював університет. 3. Розкрити педагогічну діяльність Бориса Грінченка. 4. Ознайомитися з поезією Бориса Грінченка і виписати слова, які б могли стати гаслом вашої професійної діяльності. 	2 год.	Дивись літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 1.2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати особливості кредитно-модульної системи організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати основні форми організації навчання в Університеті. 3. Підготувати 3-4 тематичні виписки на тему: "Болонський процес як процес створення спільної Зони європейської вищої освіти". 4. Прочитати статтю, на вибір, визначити її тему, основну думку, стиль мовлення та скласти її конспект. 	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Тема 1.3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати основні інформаційно-пошукові системи (Google, Yandex, META та ін.) та з'ясувати різницю між простим та складним пошуками інформації у мережі Інтернет. 2. Проаналізувати електронні ресурси Університету. 3. Ознайомитися з інтернет-порталом Університету (http://kubg.edu.ua) та розкрити ті сторінки на порталі, які вас зацікавили найбільше. 4. Знайти Університет у соціальних мережах та оцінити ресурс (подобається чи ні) на сторінці у мережі. 	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Тема 1.4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити особливості організації самостійної роботи студента у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати етапи та види самостійної роботи студента. 3. Виокремити основні цілі самовиховання. 4. Скласти план власного професійного розвитку. 	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Модуль 2 Вступ до спеціальності (Я і моя професія)					
Тема 2.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати античні системи музичного виховання. 2. Виявити специфіку організації музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження, Просвітництва. 3. Визначити спільні та відмінні риси найвідоміших систем музичного навчання та 	2 год.	Дивись літературу до теми	Контроль під час семінарських занять, підготовка повідомлень	5

	виховання ХХ ст.: Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Тричкова. 4. Висвітлити діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної освіти ХVІІІ ст.				
Тема 2.2.	1. Висвітлити соціальне значення професії вчителя музичного мистецтва. 2. Визначити вимоги до сучасного вчителя музичного мистецтва у зв'язку із змістом його музично-педагогічної діяльності. 3. Схарактеризувати пріоритетні професійні якості вчителя музичного мистецтва: музикальність, емпатійність, артистизм, креативність, рефлексія, професійне мислення. 4. З'ясувати значення особистісної професійної позиції вчителя музичного мистецтва.	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Тема 2.3.	1. Проаналізувати структурні компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. 2. Виявити специфіку професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. 3. Схарактеризувати загальнопрофесійні та спеціальні професійні якості вчителя музичного мистецтва. 4. Розкрити специфіку професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах.	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Тема 2.4.	1. Проаналізувати існуючі класифікації типів учителів за концепціями зарубіжних та вітчизняних науковців. 2. Пояснити на конкретному прикладі, який тип особистості вчителя вас приваблює і обґрунтуйте свою відповідь. 3. За допомогою методу експертних оцінок визначити наявність у себе таких професійних якостей: емпатія, креативність, рефлексія та самостійність. 4. Змодельувати портрет сучасного вчителя музичного мистецтва.	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Модуль 3 Вступ до спеціальності (Етапи професійного зростання)					
Тема 3.1.	1. Схарактеризувати структуру вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07 2014 № 1556-VII). 2. Визначити обсяг кредитів ЕКТС на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні (ОКР) вищої освіти. 3. Розкрити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва згідно напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво". 4. Назвати додаткові спеціалізації, які можна отримати у Київському університеті імені Бориса Грінченка на ОКР "бакалавр", напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво".	2 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5
Тема 3.2.	1. Схарактеризувати структуру вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07 2014 № 1556-VII). 2. Визначити обсяг кредитів ЕКТС на кожному	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10

	освітньо-кваліфікаційному рівні (ОКР) вищої освіти. 3. Розкрити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва згідно напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво". 4. Назвати додаткові спеціалізації, які можна отримати у Київському університеті імені Бориса Грінченка на ОКР "бакалавр", напряму підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво".				
Тема 3.3.	1. Проаналізувати зміст програми підготовки бакалавра музичного мистецтва, визначити її мету, термін навчання, обсяг кредитів ЕКТС, орієнтацію та особливості. 2. Розкрити зміст загальних компетентностей, яких має набути майбутній вчитель музичного мистецтва у разі виконання програми. 3. Визначити особливості фахових (базових та спеціальних) компетентностей, яких має набути майбутній вчитель музичного мистецтва у разі виконання програми.	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Тема 3.4.	1. Розкрити сутність понять "компетентність", "компетенція", "компетентнісний підхід". 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 3. Розкрити переваги проєктивних методик у діагностиці професійної компетентності студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 4. Розробити критерії оцінки професійної компетентності вчителя музичного мистецтва.	4 год.	Дивись літературу до теми	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, презентацій, опитування	10
Модуль 4 Лідерство служіння					
Тема 4.1.	1. Розкрити сутність понять "цінності", "ключові цінності". 2. Визначити свої найголовніші (3-5) ключові цінності. 3. Записати дії, що демонструють визначені вами ключові цінності.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень	0
Тема 4.2.	1. Проаналізувати місію та цінності декількох організацій на вибір: національних та іноземних; прибуткових та неприбуткових; сфери виробництва та сфери послуг тощо. 2. Розкрити значення ключових цінностей нашої Університетської спільноти: людина; громада; довіра; духовність; відповідальність; професіоналізм; лідерство служіння.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, доповідей	0
Тема 4.3.	1. Проаналізувати ситуацію з власного досвіду (книга, кінофільм тощо), в якій герой намагався контролювати ситуацію з позиції сили. 2. Які позитивні та негативні моменти можна простежити в даній ситуації.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, доповідей	0
Тема 4.4.	1. Проаналізувати статтю "First, Fruits of Washington". 2. Визначити способи, якими лідери компанії задовольняють потреби людей.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, аналіз статті	0

Тема 4.5.	1. Визначити основні кроки для створення успішної команди. 2. Розв'язання кейсів та виконання он-лайн тесту Томаса на визначення стилю поведінки у конфліктній ситуації.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, тестування	0
Тема 4.6.	1. Пригадати конфліктну ситуацію з власного досвіду. 2. Написати шлях вирішення цієї ситуації з позицій лідерства служіння. 3. Виконати вправу "Чотири квадрати" для людини, з якою часто виникають непорозуміння	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка повідомлень, доповідей	0
Тема 4.7.	1. Представити завчасно підготовлений проект "Лідерський договір" у різних формах (вірш, есе, капсула часу, презентація, листівки, плакат, відео та ін.), в якому учасники сесії засвідчують свої наміри щодо майбутньої роботи в якості лідера, що служить. 2. Підбиття підсумків.	2 год.		Контроль на практичному занятті, підготовка проекту у формах: презентації, есе та ін.	0

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Питання для самостійної роботи	Академічний контроль	Бали
Модуль 1 Я – студент			
Тема 1.1. Мій Університет. Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати історичний період, в якому ідея університету набула найбільш плідного розвитку. 2. Скласти хронологічну таблицю "Перші університети на теренах України", вказавши рік заснування, назву та місто, де працював університет. 3. Розкрити педагогічну діяльність Бориса Грінченка. 4. Ознайомитися з поезією Бориса Грінченка і виписати слова, які б могли стати гаслом вашої професійної діяльності. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей	5
Тема 1.2. Система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати особливості кредитно-модульної системи організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати основні форми організації навчання в Університеті. 3. Підготувати 3-4 тематичні виписки на тему: "Болонський процес як процес створення спільної Зони європейської вищої освіти". 4. Прочитати статтю, на вибір, визначити її тему, основну думку, стиль мовлення та скласти її конспект. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Тема 1.3. Я – в інформаційному середовищі Університету	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати основні інформаційно-пошукові системи (Google, Yandex, META та ін.) та з'ясувати різницю між простим та складним пошуками інформації у мережі Інтернет. 2. Проаналізувати електронні ресурси Університету. 3. Ознайомитися з інтернет-порталом Університету (http://kubg.edu.ua) та розкрити ті сторінки на порталі, які вас зацікавили найбільше. 4. Знайти Університет у соціальних мережах та оцінити ресурс (подобається чи ні) на сторінці у мережі. 	Опитування, підготовка доповідей, презентацій	10
Тема 1.4. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити особливості організації самостійної роботи студента у вищих навчальних закладах. 2. Проаналізувати етапи та види самостійної роботи студента. 3. Виокремити основні цілі самовиховання. 4. Скласти план власного професійного розвитку. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Модуль 2 Вступ до спеціальності (Я і моя професія)			
Тема 2.1. Історичні передумови становлення професії вчителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати античні системи музичного виховання. 2. Виявити специфіку організації музичної освіти за доби Середньовіччя, Відродження, Просвітництва. 3. Визначити спільні та відмінні риси найвідоміших систем музичного навчання та виховання ХХ ст.: Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая, Б. Трічкова. 4. Висвітлити діяльність Києво-Могилянської академії як центру розвитку української професійної освіти ХVІІІ ст. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей	5

Тема 2.2. Особистість учителя музичного мистецтва та його пріоритетні професійні якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Висвітлити соціальне значення професії вчителя музичного мистецтва. 2. Визначити вимоги до сучасного вчителя музичного мистецтва у зв'язку із змістом його музично-педагогічної діяльності. 3. Схарактеризувати пріоритетні професійні якості вчителя музичного мистецтва: музикальність, емпатійність, артистизм, креативність, рефлексія, професійне мислення. 4. З'ясувати значення особистісної професійної позиції вчителя музичного мистецтва. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Тема 2.3. Структура та специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати структурні компоненти професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. 2. Виявити специфіку професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. 3. Схарактеризувати загальнопрофесійні та спеціальні професійні якості вчителя музичного мистецтва. 4. Розкрити специфіку професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах. 	Опитування, підготовка повідомлень, доповідей, презентацій	10
Тема 2.4. Професійний портрет вчителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати існуючі класифікації типів учителів за концепціями зарубіжних та вітчизняних науковців. 2. Пояснити на конкретному прикладі, який тип особистості вчителя вас приваблює і обґрунтувати свою відповідь. 3. За допомогою методу експертних оцінок визначити наявність у себе таких професійних якостей: емпатія, креативність, рефлексія та самостійність. 4. Змоделювати портрет сучасного вчителя музичного мистецтва. 	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Модуль 3 Вступ до спеціальності (Етапи професійного зростання)			
Тема 3.1. Рівні та ступені вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати структуру вищої освіти згідно Закону України "Про вищу освіту" (від 01.07 2014 № 1556-VII). 2. Визначити обсяг кредитів ЕКТС на кожному освітньо-кваліфікаційному рівні (ОКР) вищої освіти. 3. Розкрити специфіку підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва згідно напрямку підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво". 4. Назвати додаткові спеціалізації, які можна отримати у Київському університеті імені Бориса Грінченка на ОКР "бакалавр", напрямку підготовки 6.020204 "Музичне мистецтво". 	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень	5
Тема 3.2. Академічна мобільність як основна форма інтернаціоналізації вищої освіти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити сутність поняття "академічна мобільність" як основної форми інтернаціоналізації вищої освіти. 2. Проаналізувати проблему інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в контексті пріоритетів Болонського процесу. 3. Ознайомитися із змістом освітньої програми ЄС "Еразмус+" на предмет академічної мобільності студентів. 4. Розкрити принципи студентоцентрованого навчання і визначити, яким чином вони реалізуються в освітньому процесі нашого Університету. 	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Тема 3.3. Загальні та фахові компетентності бакалавра музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати зміст програми підготовки бакалавра музичного мистецтва, визначити її мету, термін навчання, обсяг кредитів ЕКТС, орієнтацію та особливості. 2. Розкрити зміст загальних компетентностей, яких має набути майбутній вчитель музичного мистецтва у разі виконання програми. 3. Визначити особливості фахових (базових та спеціальних) компетентностей, яких має набути майбутній вчитель музичного мистецтва у разі виконання програми. 	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10

Тема 3.4. Професійна компетентність як освітній результат підготовки вчителя музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність понять "компетентність", "компетенція", "компетентнісний підхід". 2. Визначити індикатори вимірювання компетентностей студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 3. Розкрити переваги проєктивних методик у діагностиці професійної компетентності студентів вищих мистецьких навчальних закладів. 4. Розробити критерії оцінки професійної компетентності вчителя музичного мистецтва. 	Опитування, підготовка доповідей, повідомлень, презентацій	10
Модуль 4 Лідерство служіння			
Тема 4.1. Лідерство	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити сутність понять "цінності", "ключові цінності". 2. Визначити свої найголовніші (3-5) ключові цінності. 3. Записати дії, що демонструють визначені вами ключові цінності. 	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.2. Університет та його роль у розвитку лідерства	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати місію та цінності декількох організацій на вибір: національних та іноземних; прибуткових та неприбуткових; сфери виробництва та сфери послуг тощо. 2. Розкрити значення ключових цінностей нашої Університетської спільноти: людина; громада; довіра; духовність; відповідальність; професіоналізм; лідерство служіння. 	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.3. Служіння іншим як основний вид діяльності лідера	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати ситуацію з власного досвіду (книга, кінофільм тощо), в якій герой намагався контролювати ситуацію з позиції сили. 2. Які позитивні та негативні моменти можна простежити в даній ситуації. 	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.4. Особистість лідера	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати статтю "First, Fruits of Washington". 2. Визначити способи, якими лідери компанії задовольняють потреби людей. 	Підготовка доповідей, повідомлень, аналіз статті	0
Тема 4.5 Створення команди та основні принципи роботи в команді	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити основні кроки для створення успішної команди. 2. Розв'язання кейсів та виконання он-лайн тесту Томаса на визначення стилю поведінки у конфліктній ситуації. 	Підготовка доповідей, тестування	0
Тема 4.6. Конфлікти та способи їх розв'язання з позицій лідерства служіння	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пригадати конфліктну ситуацію з власного досвіду. 2. Написати шлях вирішення цієї ситуації з позицій лідерства служіння. 3. Виконати вправу "Чотири квадрати" для людини, з якою часто виникають непорозуміння. 	Підготовка доповідей, повідомлень	0
Тема 4.7. Лідерський спадок	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представити завчасно підготовлений проєкт "Лідерський договір" у різних формах (вірш, есе, капсула часу, презентація, листівки, плакат, відео та ін.), в якому учасники сесії засвідчують свої наміри щодо майбутньої роботи в якості лідера, що служить. 2. Підбиття підсумків. 	Підготовка проєкту у формах: есе, презентації, відео та ін.	0

VIII. РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	11	11
2.	Відвідування семінарських занять	1	10	10
3.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	10	100
4.	Відвідування практичних занять	0	7	0
5.	Робота на практичному занятті: тренінги	0	7	0
6.	Виконання завдання самостійної роботи	5, 10		105
7.	Модульна контрольна робота	25	3	75
8.	Підсумковий рейтинговий бал		301	

Коефіцієнт – 3, 01

Навчальні досягнення з дисципліни "Університетські студії" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

Розподіл балів, що присвоюються протягом вивчення дисципліни "Університетські студії"

МОДУЛІ																			МКР
Змістовий модуль 1 (семінари, самостійна робота)				Змістовий модуль 2 (семінари, самостійна робота)				Змістовий модуль 3 (семінари, самостійна робота)				Змістовий модуль 4 (практичні заняття у формі тренінгів, самостійна робота)							ЗМ 1, ЗМ 2, ЗМ 3, ЗМ 4
Теми				Теми				Теми				Теми							
1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	
17	22	22	21	17	11	22	22	6	22	22	22	0	0	0	0	0	0	0	75

Разом: 301 бал

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських та практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни "Університетські студії"

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посібник для студ. пед. спец. / Н.І. Яковець [та ін.]; Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя, Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2006. – 167 с.
2. Вступ до спеціальності: музичне мистецтво. Модуль 2: навч. посіб. / О. Олексюк, Г. Кондратенко, О. Ляшенко. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка – 2011. – 132 с.
3. Джуринский А. Интернационализация высшего образования в современном мире / А. Джуринский // Педагогика. – 2004. – № 3. – С.83-95.
4. Закон України "Про вищу освіту" (від 01.07.2014 з 1556-VII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрана.
5. Закон України "Про освіту" // Законодавство України про освіту. Збірник законів. – К.: Парламентське вид-во, 2002.
6. Луговий В.І. Ціннісні компетентності – невід’ємна складова підготовки фахівців з вищою освітою в умовах євроінтеграції / Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти в Україні, Європі та світі. - Том 1.– К.: Вид-во «Гнозис», 2009. – С. 393-401.
7. Національний Темпус офіс в Україні: освітні програми ЄС для університетів та студентів. – URL: <http://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-universytetiv-ta-studentiv.html>
8. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
10. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність: затверджено постановою Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 р. № 579

[Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%DO%BF>.

11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ "Поліграф плюс", 2015. – 32 с.
12. Україна в "Горизонт 2020". – URL: <http://h2020/link/ukra%D1%97-na-u-gorizont-2020>.
13. Я – студент: навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В.О.] – 3-є вид., зі змінами. - К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.

Додаткова

1. Андрущенко В.П. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть / В.П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11-17.
2. Арчажникова Л.Г. Методика музикального виховання: уч. посіб./ Л. Г. Арчажникова. – М.: Изд-во. МГЗПИ, 1990. – Ч1. – 50 с.
3. Болонський процес у фактах і документах / (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / [Упорядники: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин] – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
4. Болгарський А. Г. Деякі аспекти формування художньо-творчих вмінь у майбутнього вчителя музики / А. Г. Болгарський // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. наукових праць/ ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.) – К.: УДПУ, 1997. – С. 290 – 293.
5. Вербицкий А. А. Школа контекстного обучения как модель реализации компетентностного подхода в общем образовании / А. А. Вербицкий, О. Б. Ермакова // Педагогика. – 2009. – №2.– С. 12-18.
6. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Т. : Навч. книга – Богдан, 2004.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
8. Грінченко Б. Д. Твори: У 2 т. / Б. Д. Грінченко. – К.: Вид-во Ак. наук УРСР, 1963. – Т. 1. – 603 с.
9. Грінченко Борис Дмитрович / Довідник з історії України: В 3 т. – К., 1993. – Т.1. – С.158.
10. Дрогобич Юрій. Роки і пророцтва / уклад. і наук. ред. В. М. Вандишев. – Х.: Факт, 2002. – 287 с.: іл.
11. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В. С. Журавський, М. З. Згуровський. – К.: Політехніка, 2003.– 200с.
12. Журавська Л.М. Викладач як керівник процесу самостійної діяльності студентів [Теоретично-методичні проблеми навчання і виховання] / Л.М. Журавська, В.Л. Журавський // Збірник наукових праць: педагогічні науки /

- Редколегія: Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Вільчковський Е.С. та ін. – К.: Фенікс, 2000. – С. 38-45.
13. Зиневич О.В. Инновационный потенциал компетентностного подхода: от классической к неклассической модели образования / О. В. Зиневич // Философия образования. – 2009. - № 3. – С.157-165.
  14. Козяр М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Козяр, М. С. Коваль. – К.: Знання, 2013. – 327 с.
  15. Кирнарская Д. К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика: Уч. пособие для студентов. / Д. К. Кирнарская, Н. И. Киященко, К. В. Тарасова. – М.: Академия, 2003. – 237 с.
  16. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навчальний посібник / [А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.І. Підкасистий, В.А. Козиков та ін.]. – К.: ІСДО, 1993. – 336 с.
  17. Оржеховська В.М. Посібник з самовиховання / В.М. Оржеховська, Т.В. Хілько, С.В. Кириленко. – К.: ІЗМІН, 1996. – 192 с.
  18. Погрібний А. Г. Борис Грінченко: Нарис життя і творчості / А. Г. Погрібний. – К.: Дніпро, 1988. – 268с.
  19. Руссо Ж.-Ж. Педагогические сочинения / под им. Г. Н. Джибалдзе: в 2 т. – М.: Педагогика, 1981. – Т.1. – 1981. – 665 с.
  20. Сисоева С. О. Інформаційна компетентність фахівця: теорія та практика формування : навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоева, Н. В. Баловсяк. – Чернівці: Технодрук, 2006. – 208 с.
  21. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1977. – 380 с.
  22. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції України / Т. Фініков. – К.: Таксон, 2002. – 176 с.
  23. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 60.
  24. Щербакова А.И. Философия музыки и музыкального образования. Часть I. Учебное пособие. – М.: ООО «Учебно-методический издательский центр «ГРАФ-ПРЕСС»», 2008. – 256 с.